

Research Paper

The Model for Using Policy Research in Policy Making: A Case Study of the Housing Sector

Mahnaz Keshtkarrajabi¹ , *Akbar Etebarian¹ , Alborz Gheitani¹

1. Department of Governmental Management, Faculty of Management, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran.

Citation: Keshtkarrajabi M, Etebarian A, Gheitani A. (2021). [The Model for Using Policy Research in Policy Making: A Case Study of the Housing Sector (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*, 11(39), 206-229.

Received: 08 Dec 2020
Accepted: 20 Feb 2021
Available Online: 01 Aug 2021

Keywords:

Policy research, Housing policy making, Usage model of research, Conceptual mapping, Confirmatory factor analysis

ABSTRACT

Abstract: Policy research is one of the methods of establishing a relationship between the two areas of policy making and science, which provides scientific and practical advice to policy makers. Accordingly, due to the importance of the issue, the present study has been conducted with the aim of designing a model for using policy research in the policy-making in order to encourage policymakers to use it. The research method is a combined method that in the first stage using theme analysis, first the concepts and aspects of using research policy, resulting from reviewing texts and interviews, were identified and then using the conceptual mapping method, the relevant model was designed. In the second stage, in order to validate the designed model, the method of confirmatory factor analysis was used. The statistical population included policy makers and researchers who were purposefully selected. Research findings indicate that doing research and its other features is conducted, and the policymaker perspective of the research category, which is the product of individual and acquired characteristics, have the greatest impact on motivating policy makers to use policy research. Policy stakeholders (third priority) can also force policy makers to engage with researchers to use their reports.

* Corresponding Author:

Akbar Etebarian, PhD.

Address: Department of Governmental Management, Faculty of Management, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran.

E-mail: etebarian@khuisf.ac.ir

مقاله پژوهشی

مدل به‌کارگیری سیاست‌پژوهی در حوزه سیاست‌گذاری عمومی: مطالعه موردی بخش مسکن

مهناز کشت‌کار رجیبی^۱، اکبر اعتباریان^۲، البرز قیتانی^۳

۱. گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

چکیده

سیاست‌پژوهی یکی از روش‌های برقراری ارتباط بین دو حوزه سیاست‌گذاری و علم و دانش است که با ژرف‌نگری، توصیه‌های علمی و کاربردی به سیاست‌گذاران ارائه می‌کند؛ بنابراین با عنایت به این مهم، تحقیق حاضر با هدف طراحی مدل استفاده از سیاست‌پژوهی در حوزه سیاست‌گذاری به منظور ترغیب سیاست‌گذاران به استفاده از آن انجام شده است. روش تحقیق از نوع روش ترکیبی است که در مرحله اول با استفاده از تحلیل تم، در ابتدا مفاهیم و جنبه‌های استفاده از سیاست‌پژوهی، حاصل از مرور متون و مصاحبه، شناسایی و در ادامه با استفاده از روش نگاشت مفهومی، مدل مربوطه طراحی شد. در مرحله دوم به منظور اعتبارسنجی مدل طراحی‌شده، از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. جامعه آماری شامل سیاست‌گذاران و محققان بودند که به روش هدفمند انتخاب شدند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که چگونگی انجام تحقیق و سایر ویژگی‌های آن به همراه دیدگاه سیاست‌گذار به مقوله تحقیق که ماحصل ویژگی‌های فردی و اکتسابی است، بیشترین تأثیر را در تحریک سیاست‌گذار به استفاده از نتایج سیاست‌پژوهی دارند. ذی‌نفعان سیاست نیز (اولویت سوم) می‌توانند از طریق مطالبه‌گری از سازمان‌های سیاست‌گذار، آنها را وادار به تعامل با محققان به منظور استفاده از گزارش‌های آنها کنند.

تاریخ دریافت: ۱۸ آذر ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۰۲ اسفند ۱۳۹۹

تاریخ انتشار: ۱۰ مرداد ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

سیاست‌پژوهی،
سیاست‌گذاری
مسکن، مدل استفاده
از تحقیق، نگاشت
مفهومی، تحلیل
عاملی تأییدی

* نویسنده مسئول:

دکتر اکبر اعتباریان

نشانی: اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشکده مدیریت، گروه مدیریت دولتی.

پست الکترونیکی: tebarian@khuisf.ac.ir

مقدمه

مسکن است که با توجه به اهمیت آن، به عنوان یک مسئله اجتماعی و تأثیر آن بر سایر زمینه‌ها، استفاده از سیاست‌پژوهی در این بخش همواره در تمامی کشورها مورد توجه بوده است.

اهمیت موضوع در کشورهای در حال توسعه، از جمله ایران به دلیل مؤلفه‌هایی نظیر فقدان منابع کافی، ضعف مدیریت اقتصادی و سایر نارسایی‌هایی که در زیرساخت‌های اقتصادی این قبیل کشورها وجود دارد، از یک سو و افزایش شتابان جمعیت شهرنشین از سوی دیگر، موجب شده تأمین سرپناه در این کشورها به مشکلی چندبُعدی تبدیل شود، دو چندان می‌شود، چرا که مسکن مقوله‌ای چندبُعدی بوده و اصلاح وضعیت آن مسئله‌ای دشوار و پیچیده است (خلیلی و همکاران، ۱۳۹۳).

علاوه بر آن، سیاست‌های مسکن، اهداف اجتماعی متعدد و اثرات و پیامدهای پیچیده‌ای دارد که نیازمند بررسی همه جانبه است. بر این اساس، از آنجا که یکی از اهداف مهم در اتخاذ سیاست‌ها، تبدیل وضعیت موجود به وضع مطلوب است؛ بنابراین برای رسیدن به آن در گام نخست باید شناخت دقیق و همه‌جانبه‌ای از وضع موجود به عمل آید.

ناگفته نماند که مطالب ارائه شده نفی‌کننده استفاده سیاست‌گذاران بخش مسکن از نتایج تحقیقات نیست، بلکه به نظر می‌رسد بررسی موضوع از همه جوانب که هدف اصلی سیاست‌پژوهی است، شکل نمی‌گیرد. بدین ترتیب با توجه به اهمیت حل مشکلات عمومی و افزایش آگاهی عموم در خصوص مطالبه‌گری حقوق خود، استفاده از سیاست‌پژوهی مورد تأکید قرار گرفته است.

با عنایت به مطالب بیان شده و با توجه به عدم تبیین دقیق و یکپارچه عواملی که منجر به استفاده

تعاریف بسیاری از تحقیق و پژوهش توسط اندیشمندان و صاحب‌نظران ارائه شده که از آن جمله می‌توان به مواردی نظیر جست‌وجو برای واقعیت‌ها، افزایش اطلاعات عمومی درباره موضوع، یافتن سوابق تاریخی و... اشاره کرد؛ بنابراین در یک توصیف بسیار عمومی، پژوهش شامل اقداماتی است که برای پاسخ دادن به مسائل و سؤالات خاص، گسترش درک از موضوع و یا اضافه کردن به بدنه دانش، انجام می‌شود (Lindsay, 2018) که متناسب با هدف تحقیق، نقش‌های گوناگونی برای آن قابل تصور است.

از سوی دیگر، با توجه به اهمیت و نقش تحقیق و پژوهش در رسیدن به اهداف مورد انتظار، این امر مهم در حوزه‌های مختلفی انجام می‌شود که یکی از مهم‌ترین آنها، حوزه سیاست‌گذاری است که از آن به سیاست‌پژوهی یاد می‌شود.

بر این اساس، پژوهش در حوزه سیاست‌گذاری به معنای فرایند انجام پژوهش درخصوص مسئله اجتماعی مهم یا تحلیل آن مسئله به منظور ارائه توصیه‌های علمی و توصیه‌های معطوف به عمل به خط‌مشی‌گذاران برای حل مسئله است.

به عبارت دیگر، سیاست‌پژوهی، به کارگیری پژوهش‌های علمی در سیاست‌گذاری است که با استفاده از این روش، مسائل اجتماعی شناسایی، اطلاعات حساس جمع‌آوری و مفاهیم و فرضیه‌ها ایجاد می‌شوند و مهم‌تر از همه برای پژوهش نزد خط‌مشی‌گذاران ایجاد اعتبار می‌کند (کمالی، ۱۳۹۴: ۵).

یکی از زمینه‌های مهم در سیاست‌گذاری، بخش

یک مسئله عمومی است که ریشه در مسائل و ابعاد مختلف دارد که به تبع آن دارای اثرات و پیامدهای پیچیده‌ای هستند؛ بنابراین سیاست‌گذار می‌باید با دیدگاهی همه‌جانبه، به بررسی موضوع و اتخاذ تصمیم مناسب بپردازد.

برای رسیدن به این مهم، سیاست‌گذار می‌تواند از نتایج تحقیقات صورت پذیرفته در زمینه سیاست که از آن به سیاست‌پژوهی یاد می‌شود، استفاده کند. بر این اساس سیاست‌پژوهی، فرایند انجام تحقیق در باب مسئله یا تحلیل مسئله اجتماعی مهمی به منظور ارائه توصیه‌های عملی یا معطوف به عمل به سیاست‌گذاران برای حل مسئله است (Majechrzak, 2005, p.15).

تفاوت سیاست‌پژوهی و تحقیقات بنیادی: سیاست‌پژوهی نیازمند روش‌های متفاوتی از تحقیقات بنیادی است، زیرا سیاست‌پژوهی همیشه به دنبال تغییر جهان است، درحالی‌که تحقیقات بنیادی تلاش می‌کند جهان را آن‌گونه که هست، درک کند.

بر همین اساس، شواهد این مفهوم را پشتیبانی نمی‌کند که اگر کسی تنها جهان را بهتر درک کند، آنگاه به نوبه خود می‌داند که چگونه آن را بهتر کند. همچنین، یکی دیگر از تفاوت‌های مهم بین تحقیقات پایه و سیاست‌پژوهی، مربوط به محدوده عواملی است که آنها را پوشش می‌دهد.

سیاست‌پژوهی به بهترین شکل شامل تمام جنبه‌های پدیده اجتماعی است که در حال تلاش برای مقابله با آن است. در مقابل، تحقیقات پایه به وسیله تقسیم جهان به قطعه‌های انتزاعی و تحلیلی انجام می‌شود که سپس هر کدام به طور جداگانه مورد مطالعه قرار می‌گیرند (Etzioni, 2009, 833-838).

از سیاست‌پژوهی می‌شوند و نیز نبود مدل مناسبی که مفاهیم و جنبه‌های استفاده از سیاست‌پژوهی را در دسته‌بندی قابل درکی ارائه کرده باشد؛ بنابراین در این تحقیق، هدف آن است که به منظور افزایش تأثیرگذاری سیاست‌های مسکن در راستای تحقق موارد مرتبط با تأمین مسکن در قانون اساسی، شاخص‌ها و حیطه‌های استفاده از سیاست‌پژوهی تبیین شوند، اما این شاخص‌ها کدام‌اند؟ مدل تبیین رابطه بین این شاخص‌ها در راستای استفاده از پژوهش چیست؟

۱. ادبیات موضوع

سیاست‌گذاری عمومی از حوزه‌های مهم علوم سیاسی و مدیریت دولتی است که در واقع، تلاشی در جهت حکمرانی اثربخش است. اهمیت موضوع زمانی دو چندان می‌شود که مطالبات رو به افزایش شهروندان و گروه‌های درگیر خط‌مشی اعم از سیاستمداران، بوروکرات‌ها، گروه‌های فشار و ذی‌نفع و متغیرهای مؤثر روی خط‌مشی‌های دولتی، محیط پیچیده‌ای را ایجاد می‌کنند.

بدین شکل سرعت و عمق تغییرات، تنوع متغیرها و تحرك سریع آن‌ها موجب شده است این وضعیت بر تشخیص و درک عمومی مسئله، دریافت اطلاعات صحیح و دقیق، ارزیابی راه‌حل‌های ممکن، حتی نحوه اجرا و ارزیابی میزان دستیابی به اهداف تأثیر بگذارد.

خط‌مشی دقیق در چنین شرایطی، به دنبال شواهد بهتر، داده‌های دقیق‌تر، اطلاعات جامع‌تر در مورد مسائل، راه‌حل‌ها، افراد درگیر خط‌مشی و شرایط سازمان‌های مجری است. بر این اساس با عنایت به آنکه خط‌مشی عمومی در واقع، تصمیم دولت یا حکومت در مواجهه با یک موضوع، چالش یا

مدل‌های مبتنی بر دانش و حل مسئله مستلزم تأثیر مستقیم از تحقیق هستند، که به ترتیب با تحقیق یا مشکل آغاز می‌شود. مدل‌های تعاملی و سیاسی شامل بازایی انتخابی از اطلاعات از منابع مختلف یا به منظور اطلاع تصمیم‌گیری‌های سیاست‌گذاران و یا به عنوان حمایت از تصمیمات در حال حاضر ساخته شده است.

در مدل تاکتیکی، در واقع محتوا بی‌ربط است، تحقیق به عنوان یک تاکتیک هنگامی که سیاست‌گذاران برای انجام برخی از اقدامات به زمان نیاز دارند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. مدل آگاهانه آن است که تحقیق به واسطه نفوذ در سیاست، استفاده می‌شود. در دسته‌بندی دیگری انواع استفاده از تحقیق بدین ترتیب صورت پذیرفته است (Weiss, Murphy & Birkeland, 2005; Lavis, Robertson, Woodside, McLeod & Abelson; 2003).

الف- استفاده ابزاری: در این نوع استفاده از یافته‌های تحقیق به عنوان اساس و معیاری برای عمل اشاره می‌شود.

ب- استفاده سیاسی (نمادین): این نوع استفاده از تحقیق، بیشتر برای توجیه وضعیت یا عملی که به دلایل دیگر اتفاق افتاده، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ج- استفاده مفهومی: نتایج تحقیق به تدریج نحوه تفکر عموم مردم یا جوامع سیاسی را شکل می‌دهد.

پیشینه تجربی: با عنایت به اهمیت موضوع، محققین سعی کرده‌اند این مهم را از جنبه‌های مختلف مورد بررسی قرار دهند. به عنوان مثال، مالس و همکاران، تحقیقی با عنوان «پر کردن شکاف سیاست تحقیق، اهمیت رهبری مؤثر و تعهد مشترک» انجام دادند.

نتایج تحقیق حاکی از آن است که در دسترس

اتصال بین تحقیق و سیاست: به باور عموم رابطه بین پژوهش و سیاست، خطی و مستقیم است. بدین ترتیب که محققان درباره موضوعی پژوهش کرده و نتایج را منتشر می‌کنند. سیاست‌گذاران بر اساس نتایج تحقیقات اقدام به سیاست‌گذاری کرده و مجریان نیز بر اساس آن، اقدامات لازم را اجرایی می‌کنند و بدین ترتیب مشکلات اجتماعی رفع خواهند شد. حال آنکه چنین توقعی در عمل به‌ندرت برآورده می‌شود.

باسول و اسمیت چهار رویکرد متفاوت برای اثبات روابط تحقیق و سیاست را معرفی کرده‌اند. رویکرد اول بر مدل «عرضه» روابط تحقیق و سیاست متمرکز است، بررسی اینکه چگونه دانش و ایده‌ها سیاست را شکل می‌دهند.

رویکرد دوم، این ایده را مطرح می‌کند که پژوهش مستقل از سیاست است و قدرت سیاسی دانش را شکل می‌دهد. رویکرد سوم نشان می‌دهد که دانش تحقیقاتی و حکمرانی از طریق یک فرایند مداوم قوانین متقابل را تولید می‌کنند و رویکرد چهارم یک حالت کاملاً متضاد ارائه می‌دهد که نشان می‌دهد هیچ علیتی بین علم و سیاست وجود ندارد، اما سیاست تنها به صورت انتخابی به یافته‌های علمی می‌پردازد و به آنها معنا می‌دهد.

انواع استفاده از تحقیق: دسته‌بندی‌های مختلفی درخصوص انواع روش‌های استفاده از تحقیق توسط اندیشمندان ارائه شده است، اما به نظر می‌رسد اصطلاح «استفاده از تحقیق» اولین بار توسط وایس به طور کامل مورد استفاده قرار گرفته که آن را به شش نوع یا مدل استفاده از تحقیق تقسیم‌بندی کرده است (Albert; Drissa & Kirsten; 2006. p.) (17) که عبارت‌اند از: دانش‌محور، حل مسئله، تعاملی، سیاسی، تاکتیکی و روشنگری.

کاربران است.

- گرت و اسلم، تحقیقی با عنوان «سیاست‌پژوهی و فرایند سیاست» انجام دادند. با مطالعه ادبیات موضوعی در پاسخ به این سؤال که چه عواملی باعث می‌شود تا سیاست‌گذاران، خروجی پژوهشگران و سازمان‌های پژوهشی را سودمند ببینند و از آن در تصمیم‌گیری استفاده کنند، عوامل زیر را در رسیدن به این مهم برمی‌شمارند:

- عوامل درک نیازهای اطلاعاتی سیاست‌گذاران

- درک فرایند سیاست

- انتقال یافته‌های هدف به مخاطبان اصلی

- ارتباط مؤثر با یافته‌های تحقیق

- اطمینان از ویژگی‌های تحقیقاتی که باعث می‌شود تحقیق مفید باشد

- تشویق بحث‌های عمومی

سیاست‌گذاری مسکن در ایران: مروری بر برنامه‌ها و سیاست‌های اجراشده از دهه سی تاکنون و بررسی مسائل بنیادی، ضرورت‌ها، رویکردهای حل مسئله و نیز روش‌های اجرایی استفاده‌شده برای حل مشکل مسکن گروه‌های کم درآمد، می‌تواند دربردارنده تجاربی روشن از آثار و پیامدهای سیاست‌های اجراشده و نیز معیاری برای ارزیابی امکان‌سنجی سیاست‌های جدید باشد.

مسکن در ایران، پس از تغییر بُعد خانوار و با يك فاصله زمانی معنادار، که ناشی از عقب‌ماندگی صنعتی بود، تبدیل به مسئله شد. با گسترش ارتباطات جهانی، برنامه‌ریزی برای حل «مسأله مسکن» از طریق کشورهای صنعتی وارد ایران شد.

برنامه‌های پنج ساله به عنوان برنامه‌های

بودن شواهد با کیفیت بالا، تضمینی برای به‌کارگیری در تصمیم‌گیری‌های سیاست‌گذار ندارد. راهکاری پیشنهادی در جهت تحقق این مهم عبارت‌اند از: تعامل و تبادلات بیشتر، واسطه‌گری دانش، تولید اشتراکی دانش. بدین ترتیب که افزایش ارتباطات همراه با منابع کافی و دسترسی به شواهد تحقیقاتی با کیفیت، باعث افزایش آمادگی برای پذیرش نظرات سایر ذی‌نفعان خواهد شد.

- دیل و همکاران، تحقیقی با عنوان «مدل مفهومی برای بهبود پیوند بین علم، سیاست و عمل در مدیریت ساحلی» انجام دادند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که موانع قابل توجهی برای مدیریت پایدار منابع ساحلی به دلیل عدم ادغام بین علم، سیاست و عمل وجود دارد و علوم اجتماعی و بیوفیزیکی منبع مهم اطلاعات هستند، اما غالباً در سیاست و عمل مورد غفلت قرار می‌گیرند.

از سوی دیگر، کمبود تحقیق به طور خاص در خصوص تعامل بین سه حوزه وجود دارد. بدین ترتیب که بیشترین تحقیق (۶۴ درصد) در حوزه ارتباط علم به سیاست، ۳۲ درصد در حوزه سیاست و عمل منتشر شده و تنها چهار درصد از تحقیقات در حوزه علم سیاست عمل منتشر شده است که نشان از پیوند ضعیف بین این سه مؤلفه است.

- الن و همکاران، تحقیقی با عنوان «چگونه از شواهد تحقیقاتی در سیاست‌های بهداشتی استفاده می‌شود؟ مقایسه بین گزارش پژوهشگران و سیاست‌گذاران» انجام دادند. نتایج نشان داد که سیاست‌گذاران نسبت به محققان، بیشتر تصور می‌کنند که استفاده از تحقیقات در سیاست منجر به محدودیت‌های عملی در اجرا است، درحالی‌که بیشتر محققان اظهار کردند که عدم استفاده از آن به دلیل عدم هماهنگی بین تولیدکنندگان دانش و

اجتماعی، برنامه‌هایی را برای حل این مهم اتخاذ می‌کنند.

بدین ترتیب که نتایج مطالعات انجام‌شده (گزارش‌های داخلی واحد تحقیقات بانک مسکن، ۱۳۹۶) حاکی از آن است که در کشورهای توسعه‌یافته، بخش خصوصی نقش اصلی را در راهبردهای موضوع مسکن داشته و در کشورهای در حال توسعه، دولت نقش مهمی در سیاست‌گذاری و اجرای طرح‌ها ایفا می‌کند.

کشور ایران هم از این امر مستثنا نبوده است. به این ترتیب که با نگاهی بر برنامه‌های توسعه‌ای و اهم اقدامات صورت پذیرفته می‌توان اظهار کرد که دولت‌ها برای تحقق اهداف مرتبط با حل موضوع مسکن، طرح‌ها و برنامه‌هایی را طراحی و اجرا کرده‌اند، اما به دلیل وجود متغیرهایی که مستقیم / غیرمستقیم بر سیاست‌ها اثرگذار است، باعث شده این طرح‌ها کارایی لازم را نداشته باشند.

مستند این ادعا، برنامه‌های اتخاذشده حاصل از سیاست اخیر دولت در طرح مسکن مهر است. این طرح یکی از بزرگ‌ترین برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی دولت نهم و دهم و گسترده‌ترین برنامه ساخت و عرضه متمرکز مسکن در کشور بود که با طرح اهداف چهارگانه مهرورزی، عدالت‌گستری، خدمت به بندگان خدا، پیشرفت و تعالی مادی و معنوی کشور، اقداماتی را در عرصه اقتصادی و در راستای تحقق اهداف و آرمان‌های فوق، به‌ویژه در بخش مسکن به عنوان یکی از مهم‌ترین متغیرهای کلان اقتصادی آغاز کرد.

نتایج مطالعات و ارزیابی این طرح کلان ملی حاکی از آن است که در مطالعات ابتدایی صورت پذیرفته، بررسی موضوع از تمامی جوانب (سیاست‌پژوهی)

میان‌مدت، سیاست‌های کلی بخش‌های مختلف کشور را تدوین و در قالب برنامه‌های کوتاه‌مدت یکساله بودجه به اجرا در می‌آید. با حاد شدن مشکل مسکن در کشور طی دهه ۱۳۴۰ توجه دولت در قالب برنامه‌های پنج‌ساله متجلی شد.

اصولاً در برنامه‌های اول و دوم عمرانی کشور، فصل و اعتبار مشخصی برای فعالیت خانه‌سازی و تأمین مسکن در نظر گرفته نشده بود. از برنامه سوم عمرانی به بعد، طرح‌ها و برنامه‌های مربوط به بخش مسکن در برنامه‌های پنج‌ساله دیده می‌شود.

برنامه‌های ششم و هفتم قبل از انقلاب، هرگز مصوب و اجرایی نشدند، ولی روش تدوین این برنامه‌ها کاملاً متفاوت با برنامه‌های قبلی بود و علاوه بر برآورد کمبود مسکن به تفکیک گروه‌های درآمدی، برای شاخص‌هایی مانند تعداد واحد مسکونی به ازای هر هزار نفر، تراکم خانوار در واحد مسکونی به تفکیک گروه‌های کم درآمد، میان درآمد و پردرآمد در شهر و روستا هدف‌گذاری شده بود.

با وجود تغییرات اساسی که وقوع انقلاب اسلامی در گرایش‌ها، شعارها و اهداف نهادهای برنامه‌ریز و مجری در امر مسکن پدید آورد، مسائل ماهوی بخش مسکن همچنان بر جای خود باقی ماند و با وجود تلاش‌هایی در بخش مسکن به دلیل بروز مسائلی چون جنگ و تأثیر آن بر تخریب واحدهای مسکونی و مهاجرت از مناطق جنگی به مناطق مرکزی و نیز اختصاص حجم قابل توجهی از بودجه برنامه‌ها برای جنگ، باعث شد تا موضوع مسکن همچنان به عنوان یک مسئله باقی بماند.

در هر حال موضوع مسکن، از جمله مسائلی است که همه کشورها صرف‌نظر از درجه توسعه‌یافتگی به آن توجه کرده‌اند و متناسب با بافت اقتصادی و

صورت نپذیرفته بود که موجب شد تا دست‌یابی به اهداف این طرح محقق نشود. بدین ترتیب که با استناد به مطالعات انجام‌شده در این زمینه اهم نکات ضعف آن عبارت‌اند از (رهپوساخت شارستان: ۳۴۸ تا ۳۵۵):

ضعف مطالعات پشتیبان اقتصادی و اجتماعی

بی‌توجهی به تجربیات ملی و جهانی

زمان کوتاه برنامه‌ریزی، طراحی و اجرا

کمبود فضای غیرمسکونی و تأمین‌کننده نیازهای اساسی

نقش گسترده و مستقیم دولت

بی‌توجهی به ویژگی‌های خاص منطقه‌ای و جغرافیایی

۲. روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش طرح ترکیبی از نوع متوالی اکتشافی است که در دو مرحله انجام شده است. در مرحله اول، ابتدا مفاهیم و شاخص‌ها از دو روش مرور ادبیات و مصاحبه و با استفاده از تحلیل تم شناسایی شدند. در ادامه بر اساس مفاهیم شناسایی‌شده و با استفاده از نگاهت مفهومی، مدل تحقیق شناسایی شد.

این روش ترکیب مناسبی از رویه‌های استقرایی و قیاسی پژوهش است که به کمک یکی از دو طریق طوفان فکری یا روش کدبندی مستند داده‌ها، قلمرو مفهومی را ایجاد می‌کند (آذر و حسن‌زاده: ۱۳۸۱: ۸۴).

در پژوهش حاضر به دلیل استفاده از ابزار پرسش‌نامه از روش کدبندی مستند داده‌ها استفاده

شد. این مرحله متضمن استفاده از روش‌های کیفی بود و نتایج آن به عنوان پایه و اساس مرحله بعدی، قرار گرفت. در مرحله دوم، مدل شناسایی‌شده با استفاده از پیمایش، به بوته آزمون گذاشته شد و اعتبار آن با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی و نرم‌افزار Smart PIS3 تعیین شد. این مرحله متضمن استفاده از روش‌های کمی بود.

حوزه پژوهش: در مرحله بررسی ادبیات؛ مقالات، کتب، رساله و... مرتبط با موضوع تحقیق برای شناسایی شاخص‌ها مدنظر قرار گرفت. در مرحله مصاحبه نیز با سیاست‌گذاران بخش مسکن و پژوهشگران حوزه مسکن شاغل در وزارت راه و بانک مسکن به عنوان مشارکت‌کننده (جمعاً ۳۹ نفر)، مصاحبه انجام شد.

در گام بعدی، جهت طراحی مدل (درخصوص تأیید و یا اصلاح دسته‌بندی مفاهیم به مقوله‌ها و تقسیم مقوله‌ها به ابعاد) پژوهشگران (سی نفر) به عنوان حوزه پژوهش در نظر گرفته شد و اعضای نمونه از بین آنها انتخاب شدند.

جامعه آماری: پژوهشگران بخش مسکن شاغل در وزارت راه و شهرسازی، بانک مسکن و پژوهشگران مستقل به عنوان جامعه آماری در مرحله تعیین اعتبار مدل بودند. حجم جامعه بر اساس برآورد محقق ۱۰۴ نفر در سال ۱۳۹۸ بود.

روش نمونه‌گیری و حجم نمونه: در این تحقیق از روش نمونه‌گیری هدفمند (غیراحتمالی) و با استفاده از راهبرد ترکیب روش‌های هدفمند چندگانه استفاده شده است.

به این ترتیب که در هر مرحله، ضمن انتخاب هدفمند نمونه‌ها از روش متوالی نیز استفاده شد. بدین ترتیب که انتخاب نمونه‌ها تا جایی که دیگر

پنج بُعد اصلی استخراج شد که با استفاده از تکنیک نگاشت مفهومی و با توجه به نظرخواهی صورت پذیرفته از خبرگان، دسته‌بندی انجام شده مورد تأیید قرار گرفت. نتایج این مرحله منتج به مدل تحقیق به شرح تصویر شماره ۱ شد.

در ادامه مدل طراحی شده با استفاده از روش نگاشت مفهومی بررسی و تأیید شد. بدین ترتیب که بر حسب این روش در صورتی که نرخ تنیدگی کمتر از ۰/۳۵ باشد، نشان‌دهنده اعتبار بالای شاخص‌ها، مقوله‌ها و ابعاد مدل است که در این تحقیق نرخ تنیدگی برابر با ۰/۲۶ است.

در مرحله دوم تحقیق بر اساس پرسش‌نامه طراحی شده و با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی، مدل طراحی شده مورد اعتبارسنجی قرار گرفت. قبل از پرداختن به این بخش خلاصه آمار توصیفی به شرح جدول شماره ۳ ارائه می‌شود.

آزمون KMO و کرویت بارتلت: معناداری آزمون کرویت بارتلت نشان‌دهنده این است که در ماتریس داده‌ها به اندازه کافی همبستگی وجود دارد که بتوان تحلیل عاملی را ادامه داد. همچنین آزمون کیسیر میرالکین (KMO) نیز به عنوان آزمون سنجش کفایت حجم نمونه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

با عنایت به جدول شماره ۴ کفایت حجم نمونه و همچنین مناسب بودن ماتریس همبستگی برای تحلیل عاملی داده‌ها مورد تأیید قرار گرفت.

معیارهای ضریب آلفای کرونباخ، ضریب پایایی ترکیب و میانگین واریانس استخراج شده (AVE): ضریب آلفای کرونباخ، شاخص سنتی برای بررسی پایایی یاسازگاری درونی بین متغیرهای مشاهده‌پذیر در یک مدل اندازه‌گیری است.

اطلاعات جدید یا ویژگی‌های جدیدی در کار نباشد، انجام می‌شود. برای شناسایی مفاهیم، در مجموع چهارده مصاحبه صورت پذیرفت.

برای طراحی مدل از نگاشت مفهومی استفاده شده که در این روش هیچ محدودیتی در مورد تعداد افرادی که می‌توانند در آن مشارکت کنند، وجود ندارد، حتی یک نفر نیز می‌تواند به تنهایی مفهوم‌سازی را انجام دهد، اما با توجه به ویژگی ترکیبی نگاشت مفهومی گروه‌های سه نفر به بالا توصیه می‌شود (آذر و حسن‌زاده، ۱۳۸۱: ۸۲).

بر این اساس در این بخش از تحقیق، ده نفر به عنوان نمونه مشارکت کردند. در مرحله دوم برای تعیین اعتبار مدل و استفاده از تحلیل عاملی تأییدی از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. تعداد نمونه در این مرحله ۸۸ نفر بود.

ابزار گردآوری در مرحله کمی، پرسش‌نامه محقق ساخته با استفاده از طیف لیکرت پنج گزینه‌ای بوده که روایی محتوایی آن از طریق اخذ نظرات استادان و خبرگان و پایایی آن از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تأیید شد.

۳. یافته‌های پژوهش

با عنایت به بررسی‌های حاصل از مرور متون و مصاحبه‌های انجام شده در مجموع ۹۷ شاخص به شرح جداول شماره ۱ و ۲ شناسایی شد.

در جدول شماره ۲ فقط عوامل غیرتکراری (۳۹ مورد) ذکر شده و عواملی که قبلاً از طریق مطالعات کتابخانه‌ای استخراج شده بودند، حذف شدند.

در ادامه، ۹۷ شاخص بر اساس قرابت موضوعی و مفهومی دسته‌بندی شدند. بدین ترتیب که از ترکیب شاخص‌ها، شانزده مقوله و از ترکیب مقوله‌ها،

جدول ۱. مفاهیم شناسایی شده حاصل از مطالعات کتابخانه‌ای

منبع	مفاهیم شناسایی شده	منبع	مفاهیم شناسایی شده
(Barry, 1997: 26)	پوشش رسانه‌ها در خصوص نتایج تحقیقات	(Stone & others, 2001: 28) (Sheikh Tariq, 2011: 36) (WTO, 2006: 3)	اعتبار تحقیق
(Barry, 1997: 26)	نفوذ و کنترل رسانه‌های علمی و حرفه‌ای به نتایج تحقیق	(Prewitt & others, 2001: 53) (Sheikh Tariq, 2011: 36) (Albert & others, 2006: 5) (Iain & others, 2010: 46) (Uzochukwu & others, 2016: 13) (Shroff & others, 2015: 13) (کبیری، 1385: 155)	بهموقع بودن
(Barry, 1997: 26)	آگاهی سیاست‌گذار از انجام تحقیقات رسمی	(Prewitt & others, 2001: 53) (Shroff & others, 2015: 13) (Soare, 2013: 99)	وضوح نتایج
(Hemsly & Sharp, 2003: 4)	وجود معیارهای صریح برای ارزیابی کیفیت تحقیقات	(Prewitt & others, 2001: 53)	موجز بودن نتایج تحقیق
(Hemsly & Sharp, 2003: 4) (Hamidizadeh & Golipour, 2014: 799) (Iain & others, 2010: 43)	متدولوژی تحقیق	(Sheikh Tariq, 2011: 36)	انجام سیستماتیک تحقیق
(Hemsly & Sharp, 2003: 26)	به‌روز بودن اطلاعات پژوهشی	(Sheikh Tariq, 2011: 36)	تجربی بودن نتایج
(Hemsly & Sharp, 2003: 26)	ارزش اطلاعات پژوهشی	(Sheikh Tariq, 2011: 36)	انتقادی بودن تحقیق
(Hemsly & Sharp, 2003: 26)	مرتبط بودن اطلاعات پژوهشی	(Albert & others, 2006: 5) (Uzochukwu & others, 2016: 13) (WTO, 2006: 3) (Shroff & others, 2015: 13) (Tseng & Grant, 2012: 7) (Almeida & Bascolo, 2006: 6) (کبیری، 1385: 155)	تعامل بین محققان و سیاست‌گذاران

منبع	مفاهیم شناسایی شده	منبع	مفاهیم شناسایی شده
(Iain & others, 2010: 43)	تعمیه راه‌های استفاده از تحقیقات در فرا سیاست‌گذاری	(Albert & others, 2006: 5) (Prewitt & others, 2001: 53)	مرتبط بودن یافته‌های تحقیق با سیاست
(Iain & others, 2010: 43)	فرهنگ استفاده از تحقیق	(Albert & others, 2006: 5) (Uzochukwu & others, 2016: 13) (Shroff & others, 2015: 13) (کبیری، 1385: 155)	تعداد انتشار نتایج تحقیقات
(Iain & others, 2010: 43) (Soare, 2013: 98) (Uzochukwu & others, 2016: 13)	تشویق سیاست‌گذار به استفاده از تحقیق توسط ذی‌نفعان	(Albert & others, 2006: 5)	حمایت فنی و پشتیبانی تحقیق از سیاست
(Billie & Anke, 2017: 11) (Soare, 2013: 98)	به اشتراک‌گذاری و مستندسازی دانش توسط محقق	(کبیری، 1385: 155) (حمیدی‌زاده و قلی‌پور، 1393: 799) (Iain & others, 2010: 46) (Billie & Anke, 2017: 11)	مشارکت سیاست‌گذار در انجام تحقیق
(Soare, 2013: 98) (Uzochukwu & others, 2016: 13)	تأمین بودجه تحقیقاتی	(کبیری، 1385: 156)	همکاری در انتخاب اطلاعات قابل انتقال
(Soare, 2013: 98)	استفاده از متخصصین در سیاست‌گذاری	(کبیری، 1385: 155)	علاقه سیاسی سیاست‌گذار
(Soare, 2013: 98)	ایجاد واحد ارزیابی برای سیاست	(کبیری، 1385: 155) (حمیدی‌زاده و قلی‌پور، 1393: 799) (Soare, 2013: 98) (Shroff & others, 2015: 13) (Tseng & Grant, 2012: 6)	شیوه انتشار نتایج تحقیق
(Soare, 2013: 98)	تبادل اطلاعات سیاست‌گذاران با محققان	(کبیری، 1385: 155)	تناسب اطلاعات با کاربران
(Soare, 2013: 99)	مسئولیت محقق در خصوص ارائه صادقانه اطلاعات	(کبیری، 1385: 155)	انطباق نتایج با نیازهای سیاست‌گذاران
(Soare, 2013: 99)	اعتبار منابع داده	(کبیری، 1385: 155)	برازش پژوهش با سیاست
(Soare, 2013: 99) (WTO, 2006: 3)	ایجاد واحد مسئول برای برقراری ارتباط با مؤسسات تحقیقاتی	(کبیری، 1385: 155)	تغییر نگرش سیاست‌گذار در راستای استفاده از پژوهش
(Uzochukwu & others, 2016: 13)	شیوه استفاده از تحقیق توسط سیاست‌گذار	(حمیدی‌زاده و قلی‌پور، 1393: 799) (Tseng & Grant, 2012: 7)	زمینه سیاست

منبع	مفاهیم شناسایی شده	منبع	مفاهیم شناسایی شده
(WTO, 2006: 4)	مرتبط بودن موضوع تحقیق	(حمیدی‌زاده و قلی‌پور، 1393: 799) (Tseng & Grant, 2012: 7)	زمینه استفاده کننده از تحقیق
(WTO, 2006: 4) (Tseng & Grant, 2012: 1)	ایجاد اعتماد بین طرفین	(Almeida & Bascolo, 2006: 6) (کبیری، 1385: 155)	نوع تحقیق (کاربردی بودن نسبت به علمی بودن)
(WTO, 2006: 3)	دسترسی محققان به مقامات عالی‌رتبه در وزارتخانه‌ها	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	ساختار سازمانی واحد سیاست‌گذار
(WTO, 2006: 3) (Shroff & others, 2015: 13) (Tseng & Grant, 2012: 1)	برقراری ارتباط مستقیم ذی‌نفعان با نتایج تحقیق و سیاست	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	اندازه سازمانی واحد سیاست‌گذار
(Shroff & others, 2015: 13)	ظرفیت فنی سیاست‌گذاران	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	حوزه سیاست
(Shroff & others, 2015: 13) (Tseng & Grant, 2012: 6)	موضوع تحقیق	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	سطح تخصیلات سیاست‌گذار
(Shroff & others, 2015: 13) (Tseng & Grant, 2012: 7)	درک روشن از نتایج تحقیق	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	گذراندن دوره‌های آموزشی توسط سیاست‌گذار
(Shroff & others, 2015: 13)	آگاهی سیاست‌گذاران	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	نواوری در نتایج تحقیق
(Barry, 1997: 26)	پوشش رسانه‌ها در خصوص نتایج تحقیقات	(Almeida & Bascolo, 2006: 6)	فرهنگ سازمانی واحد سیاست‌گذار

مورد مطالعه در حد قابل قبول و مطلوبی قرار دارد. بررسی روایی واگرا (روش فورنل و لارکر): روایی واگرا توانایی یک مدل اندازه‌گیری را در میزان افتراق مشاهده‌پذیرهای متغیر پنهان آن مدل با سایر مشاهده‌پذیرهای موجود در مدل می‌سنجد و در واقع مکمل روایی همگرا است. جدول شماره ۶ نتایج بررسی روایی واگرا را به روش فورنل و لارکر نشان می‌دهد.

همان‌طور که در جدول شماره ۶ مشاهده

برای بررسی همسانی درونی مدل اندازه‌گیری از معیار پایایی ترکیبی (CR) استفاده شده است. روایی همگرا به منظور سنجش میزان تبیین متغیر پنهان توسط متغیرهای مشاهده‌پذیر است که با معیار میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE¹) سنجیده می‌شود.

با عنایت به جدول شماره ۵ می‌توان این‌گونه استنباط کرد که پایایی و روایی همگرایی متغیرهای

1. Average Variance Extracted

جدول ۲. کدهای استخراج‌شده حاصل از مصاحبه

ردیف	کد استخراج‌شده	ردیف	کد استخراج‌شده
۱	تسلط سیاست‌پژوه به امور سیاسی	۲۱	وجود مؤسسات سیاست‌پژوهی معتبر
۲	پشتیبانی نتایج تحقیق با واقعیت‌ها توسط سیاست‌پژوه	۲۲	اشراف پژوهشگر به موضوع
۳	اجماع ذی‌نفعان در خصوص نتایج تحقیق	۲۳	توجه به نظریات مطرح در حوزه سیاست
۴	منعطف بودن نتایج تحقیق هنگام اجرای سیاست	۲۴	استفاده از تجارب تاریخی موفق
۵	صلاحیت علمی سیاست‌گذار	۲۵	توجه به فاکتورهای محیطی و بومی
۶	استقلال فکری سیاست‌گذار	۲۶	شناسایی موانع فرابخشی
۷	پاسخگو بودن سیاست‌گذار	۲۷	ترکیب تیم تحقیق با سلیق مختلف سیاسی
۸	در نظر گرفتن محدودیت‌های سیاست‌گذار توسط محقق	۲۸	وجود تشکل‌های مطالبه‌گر
۹	اختصاص جایگاه به سیاست‌پژوه توسط سیاست‌گذار	۲۹	وجود مؤسسات خصوصی سیاست‌پژوهی
۱۰	اعتقاد سیاست‌گذار به تحقیق	۳۰	لحاظ فرهنگ و ارزش‌ها توسط سیاست‌پژوه
۱۱	دارا بودن سابقه پژوهشی سیاست‌گذار	۳۱	ایجاد مراکز تحقیقاتی توسط دولت‌ها
۱۲	داشتن زمان کافی برای انجام تحقیق	۳۲	مشارکت گروهی افراد در انجام تحقیق
۱۳	نوع فعالیت سازمان	۳۳	امکان دسترسی آسان به نتایج پژوهش
۱۴	شناخت اولویت‌بندی نیازهای سیاست‌گذار توسط محقق	۳۴	ارائه گزارشات ادواری به سیاست‌گذار
۱۵	فراهم بودن بستر اجرا و کاربردی بودن نتایج تحقیق	۳۵	درجه اطمینان نتایج تحقیق
۱۶	به رسمیت شناختن علوم اجتماعی توسط سیاست‌گذار	۳۶	موقعیت اجتماعی و علمی پژوهشگر
۱۷	ترجیح ندادن منافع فردی به منافع ملی توسط سیاست‌گذار	۳۷	مرتبط بودن تحصیلات سیاست‌گذار
۱۸	آینده‌نگر بودن سیاست‌گذار	۳۸	تجربه کاری سیاست‌گذار
۱۹	مطالبه‌گری مردم، رسانه‌ها، NGOها در خصوص نتایج سیاست	۳۹	مهارت استفاده از تحقیق توسط سیاست‌گذار
۲۰	تمایل سیاست‌گذار به استفاده از ایده‌های جدید		

تصویر ۱. مدل استفاده از سیاست پژوهی در دو سطح بُعد و مقوله

جدول ۳. توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب جنسیت، سطح تحصیلات و سابقه انجام امور پژوهشی

جنسیت	سطح تحصیلات	سابقه انجام امور پژوهشی (مدت به سال)
مرد	کارشناسی	۱ تا ۵
مرد	کارشناسی ارشد	۶ تا ۱۰
مرد	دکتری	۱۱ تا ۱۵
مرد		۱۶ تا ۲۰
مرد		بالای ۲۰
تعداد	۴۴	۲۸
مرد	۲۹	۲۳
زن	۹	۱۸
زن	۲۹	۱۰
زن	۵۹	۸

جدول ۴. نتایج آزمون KMO و کروییت بارلت

آزمون KMO > ۰/۵	آماره آزمون کروییت بارلت	سطح معناداری
۰/۶۱۸	۵۰۸۱/۸۱	۰/۰۰

جدول ۵. نتایج ضریب آلفای کرونباخ، ضریب پایایی ترکیبی و AVE

متغیرها	آلفای کرونباخ > ۰/۷	پایایی ترکیبی > ۰/۷	روایی همگرا > ۰/۵
ویژگی های تحقیق و واحدهای تحقیقاتی	۰/۹۲۵	۰/۹۳۴	۰/۵۸۸
انجام تحقیق	۰/۷۸۲	۰/۸۵۲	۰/۵۳۷
ماهیت تحقیق	۰/۹۰	۰/۹۱۹	۰/۵۳۴
نتایج تحقیق	۰/۷۹۶	۰/۸۸۱	۰/۷۱۱
انتشار تحقیق	۰/۷۰۷	۰/۸۷۲	۰/۷۷۳
ساختار مؤسسات تحقیقاتی	۰/۷۷۸	۰/۸۵۵	۰/۵۹۹
ویژگی های واحد سیاست گذار	۰/۷۴۴	۰/۸۳۹	۰/۶۹۴
عوامل سازمانی	۰/۷۷۵	۰/۸۹۸	۰/۸۱۴
عوامل ساختاری	۰/۷۹۴	۰/۹۰۶	۰/۸۲۹
ویژگی های سیاست گذار	۰/۹۲۹	۰/۹۳۷	۰/۶۶۹
ویژگی فردی سیاست گذار	۰/۸۶۴	۰/۸۹۸	۰/۵۹۶
توانمندی سیاست گذار	۰/۸۷۵	۰/۹۰۳	۰/۵۷۱
دانش فردی سیاست گذار	۰/۷۹۰	۰/۹۰۳	۰/۸۲۴
روابط سیاست گذار با محقق	۰/۸۴۷	۰/۸۹۱	۰/۶۲۱
ویژگی های محقق	۰/۸۹۵	۰/۹۱۳	۰/۷۶۷
ویژگی فردی محقق	۰/۷۵۳	۰/۸۹۰	۰/۸۰۲
توانمندی محقق	۰/۷۶۹	۰/۸۴۶	۰/۵۳۱
روابط محقق با سیاست گذار	۰/۸۴۵	۰/۸۹۱	۰/۶۲۲
ذی نفعان تحقیق و سیاست	۰/۷۴۶	۰/۸۲۶	۰/۶۶۰
روابط ذی نفعان با سیاست گذار	۰/۷۵۴	۰/۸۸۴	۰/۵۸۰
رابطه ذی نفعان با محقق	۰/۷۳۱	۰/۸۸۱	۰/۷۸۸

جدول ۶. نتایج روایی واگرا به روش فورنل و لارکر

متغیرهای مرتبه اول	انجام تحقیق	ماهیت تحقیق	نتایج تحقیق	انتشار تحقیق	ساختار موسسات	عوامل سازمانی	عوامل ساختاری	ویژگی فردی	توانمندی سیاست	دانش فردی سیاست	روابط سیاست‌گذار	ویژگی فردی محقق	توانمندی محقق	روابط محقق با	روابط ذینفعان با	رابطه ذینفعان با
انجام تحقیق	۰/۷۳															
ماهیت تحقیق	۰/۵۰	۰/۷۳														
نتایج تحقیق	۰/۴۷	۰/۷۳	۰/۸۴													
انتشار تحقیق	۰/۴۲	۰/۵۵	۰/۵۱	۰/۸۸												
ساختار موسسات تحقیقاتی	۰/۳۰	۰/۵۰	۰/۵۹	۰/۴۰	۰/۷۷											
عوامل سازمانی واحد سیاست‌گذار	۰/۱۴	۰/۲۲	۰/۲۶	۰/۱۰	۰/۴۹	۰/۹۰										
عوامل ساختاری واحد سیاست‌گذار	۰/۳۰	۰/۵۶	۰/۴۷	۰/۲۴	۰/۳۵	۰/۳۹	۰/۹۱									
ویژگی فردی سیاست‌گذار	۰/۳۹	۰/۳۸	۰/۳۱	۰/۲۹	۰/۳۱	۰/۴۴	۰/۴۹	۰/۷۷								
توانمندی سیاست‌گذار	۰/۴۰	۰/۲۰	۰/۱۸	۰/۳۵	۰/۲۳	۰/۴۳	۰/۳۳	۰/۶۰	۰/۷۶							
دانش فردی سیاست‌گذار	۰/۵۱	۰/۵۹	۰/۵۳	۰/۳۸	۰/۴۱	۰/۳۵	۰/۵۸	۰/۴۳	۰/۴۷	۰/۹۱						
روابط سیاست‌گذار با محقق	۰/۴۹	۰/۳۷	۰/۳۲	۰/۲۹	۰/۲۱	۰/۳۸	۰/۵۲	۰/۵۶	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۷۹					
ویژگی فردی محقق	۰/۴۳	۰/۵۱	۰/۴۷	۰/۳۷	۰/۳۷	۰/۲۴	۰/۳۹	۰/۳۶	۰/۳۵	۰/۵۵	۰/۵۲	۰/۹۰				
توانمندی محقق	۰/۳۵	۰/۵۲	۰/۵۹	۰/۳۳	۰/۴۰	۰/۲۴	۰/۴۴	۰/۳۶	۰/۲۶	۰/۵۸	۰/۵۱	۰/۶۹	۰/۷۳			
روابط محقق با سیاست‌گذار	۰/۳۳	۰/۴۳	۰/۳۳	۰/۳۳	۰/۳۵	۰/۱۸	۰/۳۸	۰/۲۵	۰/۳۰	۰/۴۱	۰/۴۸	۰/۶۸	۰/۶۰	۰/۷۹		
روابط ذینفعان با سیاست‌گذار	۰/۴۰	۰/۴۴	۰/۴۳	۰/۵۱	۰/۶۵	۰/۵۵	۰/۳۶	۰/۴۸	۰/۵۴	۰/۴۸	۰/۴۸	۰/۴۵	۰/۴۲	۰/۴۲	۰/۷۶	
رابطه ذینفعان با محقق	۰/۴۲	۰/۴۱	۰/۴۰	۰/۵۵	۰/۱۰	۰/۰۹	۰/۱۹	۰/۲۳	۰/۳۳	۰/۳۸	۰/۳۵	۰/۴۱	۰/۴۳	۰/۴۶	۰/۳۴	۰/۸۹

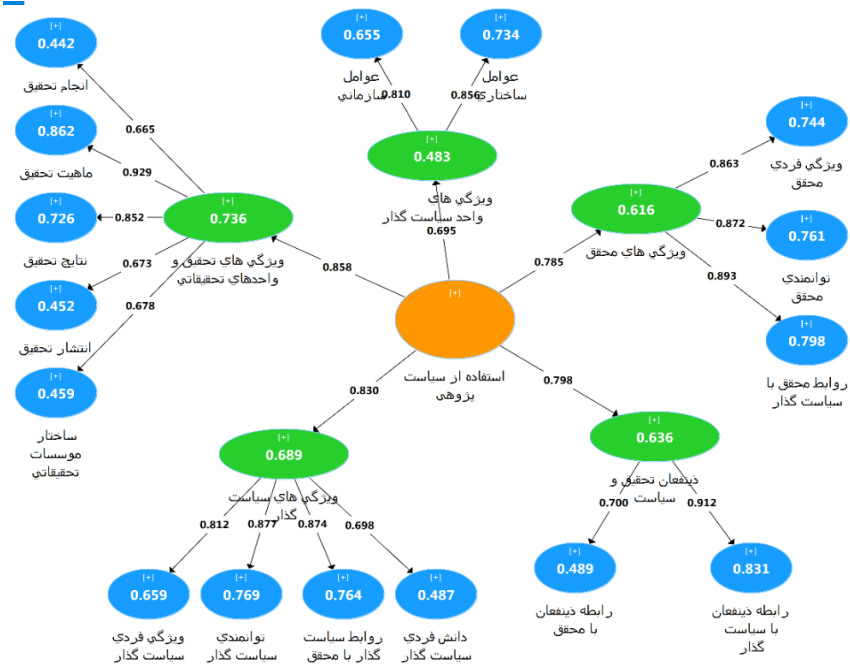
دیگر روایی واگرای مدل در حد مناسبی است.

۳. ۱. بررسی معناداری مدل استفاده از سیاست‌پژوهی در حوزه سیاست‌گذاری

در ادامه به دنبال این سؤال خواهیم بود که آیا مفاهیم و ابعاد شناسایی‌شده را می‌توان به عنوان فاکتورهای مدل استفاده از سیاست‌پژوهی در حوزه سیاست‌گذاری بخش مسکن در نظر گرفت؟ که با

می‌شود، مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون مرتبه اول که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آنها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است.

از این رو، می‌توان اظهار داشت که در مدل فوق، سازه‌ها (متغیرهای مکنون) در مدل تعامل بیشتری با سؤالات خود دارند تا با سازه‌های دیگر، به بیان

تصویر ۲. ضرایب مسیر استاندارد شده در مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه سوم

۴. بحث و نتیجه‌گیری

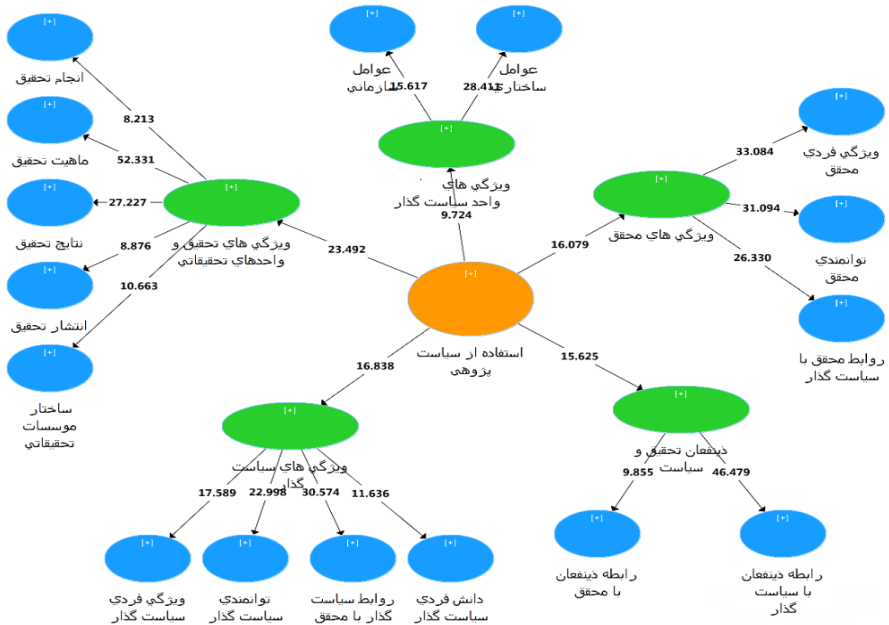
بررسی منابع و مستندات حاکی از آن است که دولتمردان و دانشمندان همواره به دنبال آن بوده‌اند که با استفاده از روش‌های کیفی و کمی به شناخت پدیده‌های جمعی دست یافته تا بتوانند با استفاده از این روش‌ها نحوه حکومت و اداره امور را در حوزه‌های ذی‌ربط بهبود بخشند.

اما آنچه که اهمیت این موضوع را بیشتر می‌کند، آن است که رابطه پژوهش و سیاست‌گذاری ساده نیست، چرا که سیاست‌گذاران معمولاً اهداف و منافع دارند که ممکن است با منافع محققان متفاوت باشد. یا بعضاً مشاهده می‌شود که به دلیل نبود اعتماد و یا حتی یک فهم مشترک، تعاملی بین

توجه به نوع سؤالات گنجانده شده در پرسش‌نامه، این مفهوم با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه سوم امکان‌پذیر خواهد بود.

در این نوع تحلیل عاملی یک سازه اصلی به چند سازه فرعی تقسیم می‌شود. سازه‌های فرعی خود به چند سازه فرعی دیگر تقسیم می‌شوند و برای سازه‌های سطح آخر تعدادی سؤال یا گویه مطرح می‌شود. مدل طراحی شده به شرح تصاویر شماره ۲ و ۳ است.

با عنایت به مطالب مطروحه و معناداری روابط بین متغیرها و زیرمؤلفه‌ها می‌توان ادعا کرد که مدل طراحی شده برای استفاده از سیاست‌پژوهی در حوزه سیاست‌گذاری بخش مسکن با توجه به داده‌های گردآوری شده مطلوب و مورد تأیید است.

تصویر ۳. ضرایب معناداری تی در مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه سوم

(ذی‌نفعان) و همچنین همکاری میان محققان و سیاست‌گذاران، افزایش تولید و انتشار تحقیقات مربوطه و مفید توسط سیاست‌پژوهان و حمایت مستمر سیاست‌گذاران از محققان است که منتج

آنها صورت نمی‌گیرد. نتایج این تحقیق نشان داد که بهبود انتقال تحقیقات به فرایند سیاست‌گذاری، نیازمند تلاش‌های محققان، سیاست‌گذاران و اشخاص ثالث

جدول ۸. مقایسه اولویت‌بندی ابعاد استفاده از سیاست‌پژوهی در بخش کیفی و کمی

رتبه در بخش کمی		رتبه در بخش کیفی		ابعاد استفاده از سیاست‌های پژوهشی
اولویت	ضریب اهمیت	اولویت	ضریب اهمیت	
۲	۰/۸۳۰	۱	۴/۲۱	ویژگی‌های سیاست‌گذار
۴	۰/۷۸۵	۲	۴/۰۵	ویژگی‌های محقق
۳	۰/۷۹۸	۳	۴/۰۳	ذی‌نفعان تحقیق و سیاست
۱	۰/۸۵۸	۴	۳/۸۸	ویژگی تحقیق و واحد تحقیقاتی
۵	۰/۶۹۵	۵	۳/۸۱	ویژگی‌های واحد سیاست‌گذار

وجود داشته باشد، این گروه‌ها می‌توانند به حمایت معنوی و عملی از آن پیردازند و در جهت پیشبرد آن اهداف (از طریق قانون‌گذاری، بحث در مطبوعات) و غیره کمک کنند.

بُعد ویژگی‌های واحد سیاست‌گذار، اولویت پنجم را در هر دو بخش کمی و کیفی به خود اختصاص داده است که نشان از آن دارد که متناسب با حوزه مورد بررسی، اندازه سیاست، عوامل ساختاری سیاست، عوامل سازمانی واحد سیاست‌گذار و... به عنوان یکی از ابعاد اثرگذار در استفاده از سیاست‌پژوهی در فرایند سیاست‌گذاری است.

مقایسه یافته‌های پژوهش با یافته‌های سایر پژوهش‌ها: نتایج مطالعه انجام‌شده توسط راجر و همکاران با عنوان «استفاده از یافته‌های تحقیق برای سیاست‌گذاری و اجرا در حوزه بهداشتی: شواهدی از سه مورد مطالعه در بنگلادش» نشان می‌دهد که فعالیت‌های صورت پذیرفته برای ترویج استفاده از تحقیقات شامل برگزاری کارگاه‌های اطلاع‌رسانی، انتشار مقالات علمی، تهیه گزارشات سیاسی، ارائه کمک‌های فنی به سیاست‌گذاران و برنامه‌های مجری، برگزاری جلسات یک به یک و پیوستن به شبکه‌های حمایت از حقوق بشر است. یافته‌های امیری، حمیدی‌زاده، پورسید و قلی‌پور در تحقیقی با عنوان «آسیب‌شناسی فرایند سیاست‌پژوهی در نظام آموزش عالی ایران» شامل شناسایی عوامل آسیب‌زای فرایند سیاست‌پژوهی است که این عوامل در پنج بُعد عوامل زمینه‌ای و محیطی، عوامل ساختاری، عوامل کارکردی (مربوط به سیاست‌گذاران / تصمیم‌گیران آموزش عالی و سیاست‌پژوهان آموزش عالی) و عوامل تعاملی و ارتباطی شناسایی شده‌اند.

حمیدی‌زاده، قلی‌پور، زارعی و الوانی نیز در تحقیق

به طراحی مدلی برای استفاده از سیاست‌پژوهی در حوزه سیاست‌گذاری بخش مسکن شد.

ابعاد استفاده از سیاست‌پژوهی به ترتیب اولویت بر اساس ضریب اهمیت در دو بخش کیفی و کمی به شرح جدول شماره ۸ شناسایی شدند که در این خصوص توجه به موارد ذیل حائز اهمیت است:

- اولویت اول و دوم خبرگان در مدل استفاده از سیاست‌پژوهی، بُعد سیاست‌گذار و محقق است، حال آنکه در مرحله اجرا از نظر پژوهشگران، به ویژگی‌های تحقیق و واحد تحقیقاتی و سپس ویژگی‌های سیاست‌گذار توجه بیشتری می‌شود.

تفاوت در اولویت نخست دو مرحله آزمون ممکن است از این فرض نشأت گرفته شده باشد که کاربردی کردن پژوهش فقط به محقق و نوع پژوهش او بستگی دارد و توجهی به نقش سیاست‌گذار و فرایند سیاست‌گذاری در کاربردی کردن آن نمی‌شود که در نقض این فرض می‌توان به مواردی اشاره کرد که اگر پروژه‌ای پژوهشی نتایج کاربردی مستقیم هم داشته باشد، اما در عمل تضمینی برای کاربردی شدن آن یا به عبارتی به کارگیری نتایج آن در فرایند سیاست‌گذاری توسط سیاست‌گذار وجود ندارد.

البته انتخاب ویژگی‌های سیاست‌گذار به عنوان اولویت دوم در بخش کمی، تا حدی از شدت این فرضیه می‌کاهد.

اولویت سوم به بُعد ذی‌نفعان تحقیق و سیاست اختصاص دارد، که به نظر می‌رسد اگر گروه‌های ذی‌نفع اجازه فعالیت داشته باشند، می‌توانند با فشار به سازمان‌های مسئول از راه‌های مختلف (لابی، رسانه‌های عمومی، نامه‌نگاری و...) آن‌ها را برای استفاده از نتایج سیاست‌پژوهی وادار به عمل کنند یا برعکس اگر اراده‌ای برای تغییر یا اصلاح سیاست

سیاست‌گذار در خصوص اعتبار منابع و اطلاعات استفاده‌شده در تحقیقات است.

بر این اساس پیشنهاد می‌شود محققان ضمن توجه به تجارب تاریخی موفق از داده‌های به‌روز و دارای ارزش علمی استفاده کرده و راهکارهایی نیز برای موانع فرابخشی احتمالی که در زمان اجرای خط‌مشی ممکن است حادث شود، ارائه کند.

سیاست‌گذاران برای اخذ سیاست‌های کاربردی نیاز به اطلاع از نتایج تحقیقات مرتبط دارند که برای این مهم پیشنهاد می‌شود محققین گزارشات بهنگامی را ارائه کنند.

یکی از مفاهیم مهم شناسایی‌شده در تحقیق، کاربردی بودن نتایج سیاست‌پژوهی است که برای رسیدن به این مهم محقق باید به حوزه اجرا نیز تسلط داشته باشد. بر این اساس توصیه می‌شود محققان با تسلط به امور سیاسی، در نظر گرفتن شرایط اجرای سیاست و محدودیت‌های سیاست‌گذار گزارشات کاربردی ارائه کنند.

در راستای افزایش تعاملات بین سیاست‌گذاران و محققان پیشنهاد می‌شود، سیاست‌گذاران در ساختار سازمانی خود، واحدی را برای برقراری ارتباط مداوم با مؤسسات تحقیقاتی ایجاد کنند که به تبع آن فرایند استفاده از تحقیق در فرایند سیاست‌گذاری نیز باید تعبیه شود.

تأمین بودجه تحقیقاتی برای انجام سیاست‌پژوهی، از جمله شاخص‌های اثرگذار است که پیشنهاد می‌شود این امر مهم توسط سیاست‌گذار در تنظیم بودجه سالانه لحاظ شود.

با توجه به تأثیرپذیری عموم جامعه از نتایج سیاست مصوب، پیشنهاد می‌شود ذی‌نفعان سیاست

خود با عنوان «طراحی مدل استفاده از سیاست‌پژوهی در فضای سیاست‌گذاری فرهنگی ایران»، چهار بُعد (به ترتیب اولویت) تحقیق، سیاست‌گذار، ویژگی‌های هویتی محقق و درنهایت زمینه به عنوان ابعاد تأثیرگذار بر استفاده از سیاست‌پژوهی در حوزه فرهنگی شناسایی شده است، که تفاوت در مفاهیم شناسایی‌شده و اولویت ابعاد، در حوزه سیاست‌گذاری بخش فرهنگی و بخش مسکن قابل تأمل است.

۴.۱. پیشنهادها

با توجه به نتایج تحقیق و مفاهیم شناسایی‌شده، پیشنهادهای ذیل در جهت تقویت این ابعاد ارائه می‌شود:

از آنجا که گزارشات سیاست‌پژوهی بر مسائل سیاست‌گذاری متمرکز بوده و می‌باید دارای توصیه‌های روشن برای تصمیم‌گیران سیاسی باشد، پیشنهاد می‌شود گزارش‌های تحقیق تا حد امکان ساده تنظیم شود و از به کار بردن موارد پیچیده در آن خودداری شود.

با عنایت به تغییرات سریع محیطی که منجر به اثرگذاری بر سیاست‌های مصوب می‌شود؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود، پروژه‌های تحقیقاتی کوتاه‌مدت تعریف شود تا در زمان مناسب، نتایج پروژه‌ها برای سیاست‌گذاران قابل استفاده باشد.

موضوعات سیاست‌گذاری، مسائل اجتماعی هستند که ریشه در حوزه‌های مختلف دارند؛ بنابراین به منظور بررسی همه جانبه توصیه می‌شود در تیم تحقیقاتی از کارشناسان متخصص در حوزه‌های مختلف استفاده شود.

آنچه که لازم است محقق در گزارشات حاصل از سیاست‌پژوهی به آن توجه کند، جلب اعتماد

(به جای استفاده از روش‌های سنتی)، شهروندان را از وجود سیاست آگاه سازند و آنها را به مشارکت در سیاست و یا مطابقت سیاست با الزامات ترغیب کنند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمامی اصول اخلاقی از جمله آگاهی کامل شرکت‌کنندگان از روند اجرای پژوهش، محرمانه ماندن اطلاعات آنها و... رعایت شده است.

حامی مالی

این مقاله حامی مالی نداشته است. این مقاله برگرفته از رساله دکتری است که نویسنده اول مقاله (مهناز کشت کار رجبی) به عنوان نویسنده اصلی مقاله از گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان، به راهنمای دکتر اکبر اعتباریان و مشاوره دکتر البرز قیتانی بوده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

در قالب تشکل‌های مدنی، سیاست‌گذار را ملزم به پاسخگویی در قبال نتایج سیاست‌های اخذشده کنند که پیش‌بینی می‌شود در صورت تحقق این امر، سیاست‌گذار خود را مکلف به استفاده از نتایج تحقیقات کند.

یکی از مدل‌های روابط بین تحقیق و سیاست، مدل عرضه‌محور است که در این مدل، محقق گزارشات حاصل از پژوهش را در اختیار سیاست‌گذاران قرار می‌دهد. بر این اساس پیشنهاد می‌شود محققان نسبت به شناخت و اولویت‌بندی نیازهای سیاست‌گذار، اقدام کرده و گزارشات مرتبط را منتشر کنند. مراجعه به سخنرانی و متن مصاحبه سیاست‌گذاران، از جمله روش‌هایی برای اطلاع از نیازمندی سیاست‌گذاران است.

ابزارهای تصمیم‌ساز متنوعی وجود دارد که می‌تواند در اختیار سیاست‌گذاران دولتی قرار گیرد. کانون‌های تفکر یکی از اصلی‌ترین آنها است؛ بنابراین با توجه به نقش و عملکرد این کانون‌ها، استفاده از آن در سیاست‌گذاری عمومی توصیه می‌شود.

یکی از موانع ارتباطی تحقیق و سیاست به طور خاص در ایران، اصرار بر چاپ مقالات به زبان انگلیسی است که عملاً نتایج را از دسترس سیاست‌گذار خارج می‌کند؛ بنابراین توصیه می‌شود به منظور استفاده سیاست‌گذاران، این امر مهم مورد بازنگری قرار گیرد.

با عنایت به تغییر محیط‌های اطلاعاتی با ویژگی‌های متمایز پردازش اطلاعات که منجر به تأثیرگذاری بر نحوه ارتباط دولت‌ها با شهروندان می‌شود، پیشنهاد می‌شود محققان با بهره‌گیری از مهارت‌های ارتباطی و شیوه‌های مؤثر انتقال اطلاعات

منابع فارسی

- امیری فرح‌آبادی، ج.، ابوالقاسمی، م.، و قهرمانی، م. (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی فرایند سیاست‌پژوهی در نظام آموزش عالی ایران؛ مطالعه‌ای کیفی. *فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی*، ۸(۴)، ۱۳۹-۱۷۱.
- آذر، ع.، و حسن‌زاده کریم‌آباد، ح. ر. (۱۳۸۱). نگاشت مفهومی و کارکردهای مدیریتی آن. *چشم‌انداز مدیریت بازرگانی*، ۱(۳-۴)، ۷۷-۱۰۴.
- پوت، آ. د.، و اسپرینگر، ف. (۱۳۸۸). *روش‌های پژوهش برای سیاست‌گذاری اجتماعی: مفاهیم، روش‌ها و کاربردها* [ر. فاضل، ترجمه فارسی]. تهران: موسسه انتشارات دانشگاه تهران.
- جاودانی، ح. (۱۳۹۴). طراحی الگوی سیاست‌پژوهی در نظام آموزش عالی ایران. *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی*، ۲۱(۲)، ۸۱-۱۰۴.
- قلی‌پور، ر. ا.، پورسید، ب.، حمیدی‌زاده، ع.، و امیری، ع. ر. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر سیاست‌پژوهی در فضای سیاست‌گذاری (مطالعه‌ی موردی در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی). *مدیریت دولتی*، ۲(۴)، ۱۲۷-۱۴۴.
- کمالی، ی. (۱۳۹۴). تبیین روش‌شناسی تحلیل ذی‌نفعان و کاربرد آن در خط‌مشی‌گذاری عمومی. *فرایند مدیریت و توسعه*، ۲۸(۴)، ۳-۳۰.

References

- Albert, M. A. (2006). Factors influencing the utilization of research findings by health policy-makers in a developing country: A case study of Mali's essential medicines list [MA. thesis]. Oslo: University of Oslo. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/30124>
- Almeida, C., & Báscolo, E. (2006). Use of research results in policy decision-making, formulation, and implementation: A review of the literature. *Cadernos de Saude Pública*, 22 Suppl, S7-19; discussion S20-33. [DOI:10.1590/S0102-311X2006001300002] [PMID]
- Amiri Farahabadi, J., Abolghasemi, M., & Ghahramani, M. (2016). [Pathology of higher education policy research process in Iran (Persian)]. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 8(4), 139-71. http://www.isih.ir/article_233.html
- Azar, A., & Hassanzadeh Karimabad, H. R. (2002). [Concept mapping and its management functions (Persian)]. *Journal of Business Management Perspective*, 1(3-4), 77-104. <http://ensani.ir/fa/article/10514>
- Barry, E. (1986). The use of research results in adult education policy making, Conference Proceedings, standing conference on university teaching and research in the educatio, 25-30. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED280995.pdf>
- Boa, I., Johnson, P., & King, S. (2010). The impact of research on the policy process. *Department for Work and Pensions Working Paper*, No 82. <https://www.gov.uk/government/publications/the-impact-of-research-on-the-policy-process-working-paper-no-82>
- Boswell, Ch., & Smith, K. (2017). Rethinking policy 'impact': Four models of research-policy relations. *Palgrave Communications*, 3, 44. [DOI:10.1057/s41599-017-0042-z]
- de Haas, B., & van der Kwaak, A. (2017). Exploring linkages between research, policy and practice in the Netherlands: Perspectives on sexual and reproductive health and rights knowledge flows. *Health Research Policy and Systems*, 15, 40. [DOI:10.1186/s12961-017-0201-0]
- Dale, P., Sporne, I., Knight, J., Sheaves, M., Eslami-Andergoli, L., & Dwyerd, P. (2019). A conceptual model to improve links between science, policy and practice in coastal management. *Marine Policy*, 103, 42-9. [DOI:10.1016/j.marpol.2019.02.029]
- Gholipour, R. A., Pourseyed, B., Hamidzadeh, A., & Amiri, A. R. (2010). [Studying the effect of policy research in policy making area (Persian)]. *Journal of Public Administration*, 2(4), 127-44. https://jjpa.ut.ac.ir/article_21111.html
- Javdani, H. (2015). [Designing a model of policy research for Iranian higher education system (Persian)]. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 21(2), 81-104. <http://journal.irphe.ac.ir/article-1-2631-fa.html>
- Kamali, Y. (2016). [Methodological study of stakeholder analysis and its application in public policy-making (Persian)]. *Journal of Management and Development Process*, 28(4), 3-30. <http://jmdp.ir/article-1-1811-fa.html>
- Lavis, J. N., Robertson, D., Woodside, J. M., McLeod, Ch. B., & Abelson, J. (2003). How can research organizations more effectively transfer research knowledge to decision makers? *The Milbank Quarterly*, 81(2), 221-48. [DOI:10.1111/1468-0009.t01-1-00052] [PMID] [PMCID]
- Lindsay, N. (2018). What is the importance of research to policy? Retrieved from <https://www.paccsresearch.org.uk/blog/importance-research-policy/>
- Mahmood, Sh. T. (2011). Factors affecting the quality of research in education: Student's perceptions. *Journal of Education and Practice*, 2(11&12), 34-40. <https://www.researchgate.net/publication/236177677>
- Majechrzak, A. (2005). Policy Research Methods (Research for Policy Making). Naibi translation. Tehran: Tebyan Cultural-Publishing Institute.
- McClurea, Ch. R., & Jaeger, P. T. (2008). Government information policy research: Importance, approaches, and realities. *Library & Information Science Research*, 30(4), 257-64. [DOI:10.1016/j.lisr.2008.05.004]
- Miller, R. L., & Brewer, J. D., Eds. (2003). The A-Z of social research: A dictionary of key social science research concepts. London: SAGE Publications. https://books.google.com/books?id=eJlIQx_t3FAC&dq
- Mols, F., Bell, J., & Head, B. (2020). Bridging the research-policy gap: The importance of effective identity leadership and shared commitment. *Evidence & Policy: A Journal of Research, Debate and Practice*, 16(1), 145-63. [DOI:10.1332/174426418X15378681300533]

- Putt, A. D., & Springer, J. F. (2009). *Policy research: Concepts, methods, and applications* [R. Fazel, Persian Trans]. Tehran: University of Tehran Press. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/1775618>
- Shroff, Z., Aulakh, B., Gilson, L., Agyepong, I. A., El-Jardali, F., & Ghaffar, A. (2015). Incorporating research evidence into decision-making processes: Researcher and decision-maker perceptions from five low- and middle-income countries. *Health Research Policy and Systems*, 13, 70. [DOI:10.1186/s12961-015-0059-y] [PMID] [PMCID]
- Soare, L. (2013). Creating a linkage between academic research and policy-making. *Europolity*, 7(2), 89-102. http://europolity.eu/wp-content/uploads/2014/05/Vol.7.No_.2.89-102.pdf
- Tseng, V., & Grant Foundation, W. T. (2012). The uses of research in policy and practice. *Social Policy Report*, 26(2), 1-24. [DOI:10.1002/j.2379-3988.2012.tb00071.x]
- UNCTAD Virtual Institute. (2006). Research-based policy making: Bridging the gap between researchers and policy makers: Recommendations for researchers and policy makers arising from the joint UNCTAD-WTO-ITC workshop on trade policy analysis, Geneva, 11-15 September 2006. Retrieved from <https://vi.unctad.org/tda/papers/tradedata/tdarecs.PDF>
- Weiss, C. H., Murphy-Graham, E., & Birkeland, S. (2005). An alternate route to policy influence: How evaluations affect D.A.R.E. *American Journal of Evaluation*, 26(1), 12-30. [DOI:10.1177/1098214004273337]